

Nr 90

Av herr **Lindberg m. fl.**, om återbäring till Lifaco AB av till statsverket erlagd varuskatt m. m.

Vid såväl 1951 som 1954 års riksdagar väcktes motioner med yrkande att till Lifaco, Livsmedels Fabrikations C:o AB, av statsmedel skulle erläggas *dels* till statsverket utbetalad varuskatt med 41 868:95 kr. jämte ränta, *dels ock* ersättning för rättegångskostnader m. m., vilken ersättning i motionerna vid 1954 års riksdag begränsades till sammanlagt 26 500 kr.

1951 års motion avsågs i första kammaren med 73 röster mot 41, varjämte 14 ledamöter avstod från att rösta, samt i andra kammaren med 106 röster mot 94, varjämte 8 ledamöter avstod från att rösta. 1954 års motion avsågs i första kammaren med 70 röster mot 57, varjämte 12 ledamöter avstod från att rösta, samt i andra kammaren med 112 röster mot 93, varjämte 9 av kammarens ledamöter avstod från att rösta. Det var sålunda en avsevärd minoritet, som röstade för bifall till motionerna. Det förhållandet, att därjämte ett relativt stort antal ledamöter avstod från att rösta, ger vid handen, att hela det frågekomplex, som kan sammanfattas under beteckningen Lifacofallet, på många håll framkallat tveksamhet och osäkerhet. Redan på grund härav har det ansetts nödvändigt att vid detta års riksdag återkomma till Lifacofallet.

Det finns desto större anledning härtill som den debatt, som ägde rum i våras, i vissa stycken torde ha givit en ganska förvirrande och delvis missvisande bild av den aktuella frågeställningen. Därefter har ett antal för Lifacofallet intresserade personer verkställt en genomgång av de olika detaljerna i detta och framlagt resultatet härav i en skrift ("Lifacofallet. En dokumentgranskning"), som tillställts riksdagens samtliga ledamöter. Genom detta initiativ har det blivit lättare att bedöma och taga ställning till hithörande omfattande och komplicerade problem.

Vad som beträffande Lifacofallet är särskilt signifikativt är det förhållandet, att uttagandet av varuskatten skett under åberopande av bestämmelser i 1941 års varuskatteförordning, vilka de båda allmänna domstolar, som ingått på en sakprövning, nämligen Stockholms rådhusrätt och Svea hovrätt, icke ansett medföra skattskyldighet. Detta ståndpunktstagande markeras både därav, att Lifacos ledare frikändes i ansvarsprocessen, och även — och detta må särskilt understrykas — därav, att de båda allmänna domstolarna i Lifacos process mot kronan om återbetalning biföll Lifacos betalningsanspråk.

Vad som framför allt förebråtts Lifaco synes vara, att bolaget icke av försiktighetsskäl efterhört kontrollstyrelsens mening beträffande varuskatteförordningens eventuella tillämplighet på bolagets tillverkningar. Att detta icke skedde, berodde uppenbarligen på Lifacos övertygelse — bekräftad av de båda all-

männa domstolarna i såväl åtalsprocessen som skadeståndsprocessen — att produkterna icke var skattskyldiga. — Regeringsrättens handläggning av frågan om skattskyldighet för av Lifaco tillverkad pomosin eller pektingelé visar f. ö., att det icke varit möjligt att i förväg erhålla bindande besked.

Bortsett från att högsta domstolen av processuella skäl förklarade allmän domstol icke behörig att upptaga sakfrågan, ådagalägger underinstansernas ståndpunktstagande, att Lifaco otvivelaktigt måste anses ha haft fullgoda skäl för sin mening, att skattskyldighet enligt varuskatteförordningen icke förelåg. — Det må understrykas, att när högsta domstolen i samband med sitt domslut i behörighetsfrågan förpliktade Lifaco att betala kronans rättegångskostnader, beslutet härom icke kan indicera någon ståndpunkt i sakfrågan från högsta domstolens sida.

I sitt utlåtande vid 1954 års riksdag påpekar statsutskottet, att rättsfrågan är avgjord genom högsta domstolens dom. Vad åter beträffar den skälighetsbedömning, som må ske med stöd av 1945 års tillägg till varuskatteförordningen, framhåller utskottet, att denna bedömning redan skett av Kungl. Maj:t i statsrådet att resultatet härav, som innebar, att Lifaco tillerkändes 35 000 kr., måste anses vara till fyllest.

Häremot vill vi hävda, att de omständigheter, som framkommit under den fortsatta debatten om Lifacofallet, motiverar en förnyad behandling av ärendet. För vår del har vi blivit befästa i uppfattningen, att Lifaco rimligen måste tillerkännas hela den erlagda varuskatten och åtminstone någon ersättning för bolagets kostnader.

Utöver den omständigheten, att de båda ovannämnda allmänna domstolarna intagit samma ståndpunkt i skattefrågan som Lifaco, vill vi understryka, att varuskatten i sin egenskap av övervältringsskatt aldrig varit avsedd att belasta säljaren av de varuskattbelagda varorna. När denne haft grundad anledning utgå ifrån att varorna icke varit skattepliktiga, måste det retroaktiva uttagandet av varuskatt drabba oskäligt hårt. — Av den ovan åberopade skriften framgår också, att myndigheterna i andra fall ansett sig ha haft möjlighet att tillämpa varuskatteförordningen så, att konsekvenserna i vad avser retroaktiviteten icke blivit orimliga.

Det må understrykas, att Lifacofallet icke är att betrakta som en partiskiljande fråga. Motionerna vid såväl 1951 som 1954 års riksdag framlades av företrädare för samtliga fyra demokratiska partier. Att opinionsbildningen till Lifacos förmån därutöver blivit stark och ihärdig, beror uteslutande därpå, att de enskilda personer, som efter hand satt sig in i denna fråga, blivit helt övertygade om den uppenbara skäligheten i Lifacos ersättningsanspråk.

Det är under sådana omständigheter angeläget, att riksdagen — som redan framhållits — ånyo tager denna fråga under noggrann omprövning. Med de möjligheter, som 1945 års tillägg till varuskatteförordningen anvisar att rätta till sådana uppenbara inadvartenser, som tillämpningen av denna förordning kan ha föranlett, är det angeläget att åstadkomma den erforderliga rättelsen.

Vi finner sålunda, att Lifaco bör genom beslut av riksdagen helt ersättas för den retroaktivt erlagda varuskatten.

Såsom framgår av de vid 1951 och 1954 års riksdagar behandlade motionerna har de kostnader, som Lifaco åsamkats för att tillvarataga sin rätt, under årens lopp sprungit upp till mycket betydande belopp. Dessa kostnader bör enligt vår mening i skäligen utsträckning ersättas.

Med hänsyn härtill hemställer vi sålunda,

att riksdagen måtte besluta,

dels att till Lifaco av erlagd varuskatt skall återbäras ett belopp av 41 868:95 kr., jämte 6 % ränta från resp. inbetalningsdagar,

dels ock att Lifaco erhåller den ersättning för sina kostnader, som kan befinnas skäligen.

Stockholm den 21 januari 1955

Carl Lindberg

Henrik Munktell

Yngve Hamrin

Jean Braconier

Ivar Johansson

Nils G. Fröding

Ruben Swedberg

Birger Gezelius

Carl S:son Schmidt

Per Svensson

Einar Rimmerfors

i Stenkyrka
